

Տ. ՈՍԿԱՆ ԱՐՔԵՂԻՄԿՈՂՈՍ ԳԱՓԱՔՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱՄՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ ՈՒԽՏԻ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(25 մայիսի 2003 թ.)

*«Եւ ծագեացէ ձեզ երկխոյաժաց անուան իմոյ արեգակն
արդարութեան, եւ բժշկութիւն ի թեւս նորա. եւ ելջիք եւ
խալորասցիք իբրեւ որթք արձակեալք ի կապոյ, եւ
կոխեալք զանօրէնս, եւ եղիցին մոխիր ի
նեքոյ ուրից ձերոց յաւորն զոր եւ արարից՝
աւէ Տէր Ամենակալ»:*

*«Բայց ձեզ՝ իմ անունից երկյուղ կրողներիդ համար
արդարության արեգակը պիտի ծագի, բժշկություն
պիտի լինի նրա շողերի մեջ, և դուք պիտի ելնեք ու
խալորաց ինչպես կապից արձակված հորթներ, պիտի
պրորեք անօրեններին, և նրանք մոխիր պիտի
դառնան ձեր ուրբերի տակ այն օրը, որ եւ եւ
պարտաւորելու,- ասում է Ամենակալ Տէրդ»:*

(Մատ. Դ 2-3)

Միեւի ազգակիցներ, այսօր, ինչպես արդեն լսեցիք, եկել եմ Հունաստանից՝ Ուխտի Ս. Պապարագ մարտոցելու Միածնաէջ այս Տաճարի մեջ, նրա Ավագ Ս. Խորանի վրա: Ինձ համար ուխտի օր է, ինչու չէ՝ նաև ինձ հետ միասին հունահայ մեր հավաքավոր ժողովրդի համար, ուխտի օր՝ ծնկաչոք աղոթելու Միածնաէջ Ս. Մեղանի առջև, հավաքարմության օր, որ հայտնվում է Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, Ով առաքելաշավիղ Հայրապետն է Թադեոս և Բարդուղիմեոս առաքյալների, Գրիգոր Լուսավորչի, Ներսես Շնորհալու և Խրիմյան Հայրիկի: Բերել ենք մեր խոսքը և ուխտը Ս. Էջմիածնին և հավաքարմությունը նրա, ինչպես ասացի, առաքելաշավիղ Հայրապետին:

Այսօր հարկանշական է նաև նրանով, սիրելիներ, որովհետև ճիշդ 85 տարիներ առաջ, այս օրը, 6 դարերու հպարտությունից, օտարի գերիշխանությունից հայ ժողովուրդը, ոչ շատ հեռու այս սրբավայրից, լուծում էր իր դարերի վրեժը, հաղթանակ էր կտում իր դարավոր թշնամու նկարմամբ: Ըիշդ 85 տարիներ առաջ, այս օրը՝ մայիսի 25-ին և այս բուպեն: Այդ օրը հայ ժողովուրդը աշխարհով մեկ ցույց տվեց, որ թեև շատ դարեր ենթակա է մնացել օտար իշխանության, բայց ունի շնորհքը, կարողությունը, զորությունը, ուժը՝ վերականգնելու իր անկախությունը:

Այո՛, սիրելիներ, 85 տարիներ առաջ, 6 դարերից հետո, հայ ժողովուրդը վերականգնեց իր անկախությունը, և թող ոչ մի հայ կասկած չունենա, որ այդ եղավ, եղել է և միշտ պիտի

լինի Եկեղեցու օրհնությամբ, Ս. Էջմիածնի զանգերի դողանքի ներքո: Ծմարիպ ազատությունը պայմանավորված է Աստծով և Եկեղեցիով:

Այսօր կրկին հայ ժողովուրդն ունի ազատություն և անկախություն, բայց ազատությունը պայմանավորված է, ինչպես ասացի, Աստծով և Եկեղեցիով: Ոչ ոք, ինչքան էլ քաղաքական ազատություն ունենա, չի կարող ազատ լինել, եթե չի ազատել իր հոգին: Նախ մարդն իր հոգով պետք է ազատ լինի, մարդը պետք է ճանաչի ճշմարտությունը և նրանով կարողանա ազատել իր հոգին կամ լինել ազատ:

Նովիանենա Ավետարանիչն ասում է. «Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն եւ ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ» (Նով. Ը 32): Այնքան ժամանակ, որ մենք չգիտենք աստվածային ճշմարտությունը, մենք չենք կարող ազատ լինել, իսկ եթե մենք իբրև անհատ ազատ չենք, ինչպե՞ն կարող ենք հասնել ազատության և անկախության: Նախ մենք ինքներս պիտի ճանաչենք աստվածային ճշմարտությունը և նրա վրա հիմնենք և հասնենք մեր ազատությանը:

Ազատությունը նաև, սիրելիներ, մեր Եկեղեցու հավաքականության մեջ լինելով է պայմանավորված, այսինքն՝ Նայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցիով: Այն հայ հոգին, որը ճշմարտությունը ճանաչելով ազատված է, եթե ուզում է շարունակել իր ազատությունը, պետք է մնա հավատարիմ Նայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցուն, որովհետև արդարեւ այս Եկեղեցիին, մեր պապերից ժառանգ հասած Եկեղեցիին, մենք մեր հոգին գերի ենք դարձնում օտարի հավաքին և օտարի կրոնին: Մենք զարմանում ենք, թե ինչո՞ւ հայ մարդիկ իրենց սեփական, սուրբ և առաքելական հավաքը հանում են և փանում, գերի դարձնում օտարին:

Ահա, սիրելիներ, նախևառաջ մեր անձը և ճշմարտությունը ճանաչելով՝ հասնենք ազատության և զայն պահենք ազատ՝ շնորհիվ մեր առաքելական Սուրբ Եկեղեցու:

Ապա ունենք մեր հավաքական ազատությունը որպես անկախ պետականություն: Այո՛, երեք օր հետո, մայիսի 28-ին, Առաջին Հանրապետության անկախության փարեդարձն է: Ո՞վ ասաց, որ մենք կարող ենք կատարյալ անկախության հասնել առանց գոհողության և անձնուրացության: Պատմությունը վկայում է, որ մենք կարող ենք հասնել ճշմարիտ անկախության միայն գոհողությամբ և անձնուրացությամբ:

Թող այս օրը լինի մեզ համար ուխտի օր և ըմբռնումի օր, որ ազատությունը և անկախությունը հանրապետության առաջին պատասխանատուից մինչև շարքային քաղաքացին դնում է պարտավորության փակ՝ լինել անձնագոհ ու նվիրյալ: Եվ այդ թող հիմնավորված լինի մեր հավաքով: Ահա, սիրելիներ, իմ ուխտի հետ միասին իմ աղաչական խոսքը կամ պարզամը ձեզ, ընդունեցեք և հավատացեք, որ ազատությունը պայմանավորված է Աստուծո շնչով, այնպես, ինչպես Միքայել Նալբանդյանն է ասում.

*Ազատն Աստված այն օրից,
Երբ համեցավ շունչ փչել,
Իմ հողակյութ շինվածքին
Կենդանություն պարգևել:*

Ազգաբնակչությունը, այո՛, պայմանավորված է Աստված շնչով, և ազգաբնակչությունը պայմանավորված է գոհողությամբ ու անձնուրացությամբ: Պետք է լինենք գոհվելու պատրաստ և անձնուրացությամբ պատրաստ, որպեսզի այդպիսով նաև կարողանանք հասնել և խաչակից լինել Քրիստոսին, ինչպես շարականագիրն է ասում:

*Որք զանձինս խրեանց Քեզ, Հայր, ընծայեցին
Եվ Որդոյ քոյ Քրիստոսի եղեն խաչակիցք:*

Չկա դժվարություն անձնագոհության մեջ: Եթե գոհվես, խաչակից ես Քրիստոսին և հասնում ես երկնքի արքայության: Ահա ազգաբնակչության եկեղեցական ընկալումը:

Միրելիներ, ինչպես ասացի, այսօր ուխտի օր է ինձ համար: Թող այս փարին ամբողջությամբ լինի ուխտի օր այս հրաշալի Տաճարի կառուցման 1700-ամյակի առթիվ: Այս փառաշատ նախօրինակն է բոլոր հայ փառաւորների:

Աղոթենք առ Բարձրյալն Աստված, որ անսասան պահի այս Տաճարը, աշխարհով մեկ ցրված հայ ժողովուրդը հավաքարիմ պահի այս Տաճարին և նրա արժանավոր գահակալին՝ Գարեգին Բ առաքելաշավիղ Հայրապետին: Մենք թող ժամանակի ընթացքին չպայմանավորենք մեր հավատքը մեր Աստծո և ազգի նկատմամբ ժամանակավոր, գուցե և ժամանակավորեալ երևույթներով, այլ այն պայմանավորենք հայ ժողովրդի 1700-ամյա լուսավորչաշավիղ պատմությամբ:

Եղել է այս Տաճարը և գնում է դեպի հավիտենականություն: Հայ ժողովրդի ապրելու համար այս Տաճարը բաբախող սիրտ է: Ուր հայ կա և իր սրբում գգում է բաբախումը այս Տաճարի, նա, ուրեմն, կենդանի է և ապրում է որպես հայ: Ահա, սիրելիներ, իմ խորհուրդը, իմ աղաչանքը, իմ խնդրանքը և պարզամեջ ձեզ բոլորիդ:

Աղոթենք առ Բարձրյալն Աստված, որ Տերը շարունակի անսասան պահել Կաթողիկոս այս Տաճարը և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը, երկար կյանք և արևշափություն պարգևի Հայոց Հայրապետին. ամեն: